

Time: 2 Hours

Total Marks: 60

Instructions

- 1. All Questions are Compulsory**
- 2. All Questions carry equal marks**
- 3. Figures to the right indicate marks**

- Q1 A) Critically examine nature of India and Bhutan bilateral relations **15**
OR
Q1 B) Explain India and Bangladesh territorial disputes.
- Q2 A) Write a detailed note on India- Myanmar dispute **15**
OR
Q2 B) Discuss -India's Neighbourhood First Policy
- Q3 A) Explain the historical, cultural and ethnic ties between India and Sri Lanka **15**
OR
Q3 B) How does India address the issue of cross-border insurgency and refugee flows from Myanmar?
- Q4 A) Explain the Indo-Pak bilateral relations from the historical perspective of the Kashmir problem **15**
OR
Q4 B) Elaborate on India- Afghanistan Relations
-

मराठी रुपांतर

वेळ - २ तास

गुण - ६०

सूचना

- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- २) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- ३) उजवीकडील आकडे गुण दर्शवितात.

प्र. १ अ) भारत -भूतान द्विपक्षी संबंधांचे टिकात्मक परीक्षण करा

किंवा

१५

प्र. १ ब) भारत- बांग्लादेश यांच्यातील प्रादेशिक विवाद स्पष्ट करा

प्र. २ अ) सविस्तर टीप लिहा- भारत- म्यानमार विवाद

किंवा

१५

प्र. २ ब) चर्चा करा- भारताचे शेजारी राष्ट्र प्रथम धोरण.

प्र. ३ अ) भारत आणि श्रीलंका यांच्यातील ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तसेच वांशिक संबंधांची चर्चा करा

किंवा

१५

प्र. ३ ब) भारत हा म्यानमारकडून होत असलेल्या सीमापार घुसखोरी आणि स्थलांतरितांच्या लोंढ्यांचा कशाप्रकारे सामना करीत आहे.

प्र. ४ अ) काश्मीर समस्येच्या ऐतिहासिक परिप्रेक्ष्यातून भारत- पाकिस्तान द्विपक्षीय संबंधांचे वर्णन करा.

किंवा

१५

प्र. ४ ब) भारत- अफगाणिस्तान संबंधांचे वर्णन करा.